

Информационный бюллетень о состоянии окружающей среды ЗКО

Шілде 2022 жыл

Министерство экологии, геологии и природных ресурсов
Республики Казахстан
РГП "Казгидромет"
Департамент экологического мониторинга

	МАЗМҰНЫ	бет.
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының мониторингі	4
4	Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі	8
6	БҚО-ның радиациялық гамма-фоны	9
7	БҚО-ның атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығы	10
8	Атмосфералық жауын-шашынның жай-күйі	11
9	1 Қосымша	12
10	2 Қосымша	13

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желілеріндегі қоршаған ортаның жай-күйі мониторингін жүргізу жөніндегі «Қазгидромет» РМК мамандандырылған бөлімшелерінде орындалған жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Батыс Қазақстан облысы (әрі қарай БҚО) аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдарды, қоғамдастықтарды және тұрғындарды ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің болып жатқан өзгерістер үрдісін ескере отырып, ҚР Қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау үшін қажет.

Батыс Қазақстан облысының атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері.

ҚР статистика жөніндегі комитеттің мәліметтері бойынша облыста стационарлы көздерден келетін ластанушы заттар көлемі 33,303 мың т құрады.

2. Орал қаласы атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Орал қ. аумағындағы атмосфералық ауа жай-күйін бақылау 4 автоматтық станцияларда жүргізіледі (1 Қосымша).

Қалада жалпы 9 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) көміртегі оксиді; 3) азот диоксиді; 4) азот оксиді; 5) озон; 6) аммиак; 7) күкіртті сутегі.

Әрбір бекеттің орналасқан орындары мен анықталатын көрсеткіштері тізімі туралы ақпарат 1-кестеде ұсынылған.

1-кесте

Орал қ. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет нөмірі	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
2	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Гагарин көш., 25	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, аммиак, күкірт сутегі.
3			Даумов көш. (С.М.Кирова ат. парк)	азот диоксиді, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, аммиак.
5			Мұхит көш. (Мирлан базары)	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, аммиак, күкірт сутегі, озон.
6			Жәңгірхан көш., 45В	азот диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, аммиак.

Орал қаласында (1 нүкте) стационарлық бақылау бекеттерінен басқа жылжымалы экологиялық зертхана жұмыс істейді, оның көмегімен ауа сапасын өлшеу 10 көрсеткіш бойынша жүргізіледі (1 қосымша): 1) *PM-10 қалқыма бөлшектері*; 2) *күкірт диоксиді*; 3) *көміртек оксиді*; 4) *азот диоксиді*; 5) *азот оксиді*; 6) *аммиак*; 7) *күкіртті сутегі*; 8) *көмірсутектер*; 9) *формальдегид*; 10) *бензол*.

Орал қаласында 2022 жылдың шілде айындағы атмосфералық ауа сапасының мониторингінің нәтижелері.

Бақылау желісінің деректері бойынша Орал қаласының атмосфералық ауасының ластану деңгейі **төменгі** деп бағаланды, ол № 2 ПНЗ (Гагарина к. 25) күкіртсутегі бойынша СИ=1 (Төменгі деңгей) және НП=0% (Төменгі деңгей) мәнімен айқындалды.

Ең жоғары мен орташа тәуліктік концентрация. олар шекті рұқсат етілген нормадан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінен асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 2-кестеде көрсетілген.

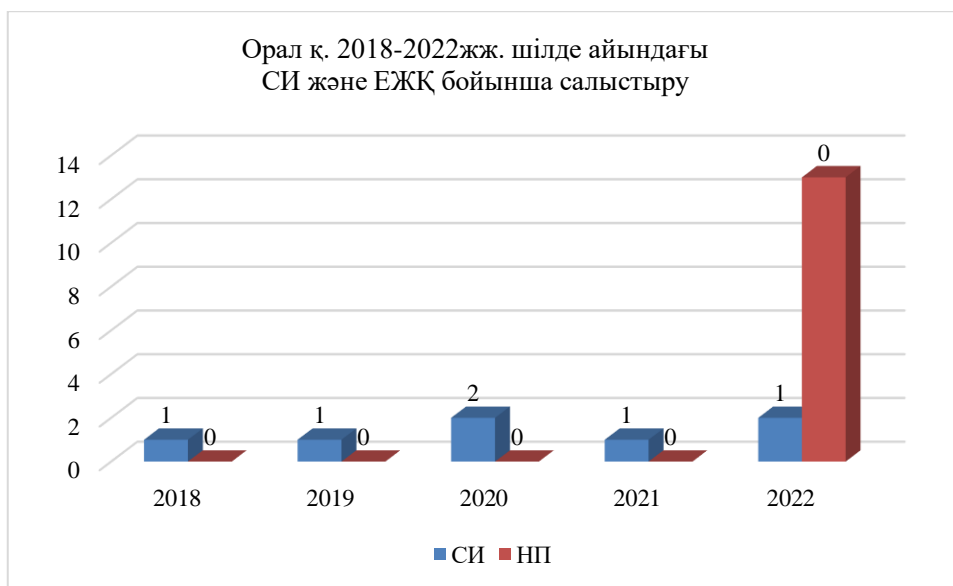
2-кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ %	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.} б.асу еселігі		>ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Орал қ.								
Күкірт диоксиді	0,000	0,000	0,004	0,009	0	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,280	0,093	3,476	0,695	0	0	0	0
Азот диоксиді	0,015	0,386	0,064	0,319	0	0	0	0
Азот оксиді	0,000	0,000	0,121	0,303	0	0	0	0
Озон	0,000	0,000	0,041	0,256	0	0	0	0
Күкіртті сутегі	0,000	0,000	0,000	0,000	0	0	0	0
Аммиак	0,002	0,053	0,011	0,055	0	0	0	0

Қорытынды:

Соңғы бес жылда атмосфералық ауа ластануының деңгейі шілде келесі жағдайда өзгеріп отырған:

Кестеден көріп отырғанымыздай, шілде айында соңғы бес жылда Орал қаласының атмосфералық ауасының ластану деңгейі төмен деп бағаланды.

3. Ақсай қаласы атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Ақсай қ. аумағындағы атмосфералық ауа жай-күйін бақылау 2 автоматтық станцияларда жүргізіледі (1 Қосымша).

Жалпы қалада 7 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) көміртегі оксиді; 3) азот диоксиді; 4) азот оксиді; 5) озон; 6) күкіртті сутегі 7) аммиак.

Әрбір бекеттің орналасқан орындары мен анықталатын көрсеткіштер тізімі туралы ақпарат 5-кестеде ұсынылған.

5-кесте

Ақсай қ. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет нөмірі	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
4	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Утвинская көшесі, 17	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, озон, күкірт сутегі, аммиак.

2022 жылдың маусым айындағы Ақсай қаласындағы атмосфералық ауа сапасының мониторингінің нәтижелері.

Ақсай қаласындағы бақылау желісінің деректері бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **төмен** деп бағаланды, ол күкіртсутегі бойынша СИ=1 (**төмен деңгей**) және НП=0% (**төмен деңгей**) мәнімен айқындалды.

Ең жоғары мен орташа тәуліктік концентрация. олар шекті рұқсат етілген нормадан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінен асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 6-кестеде көрсетілген.

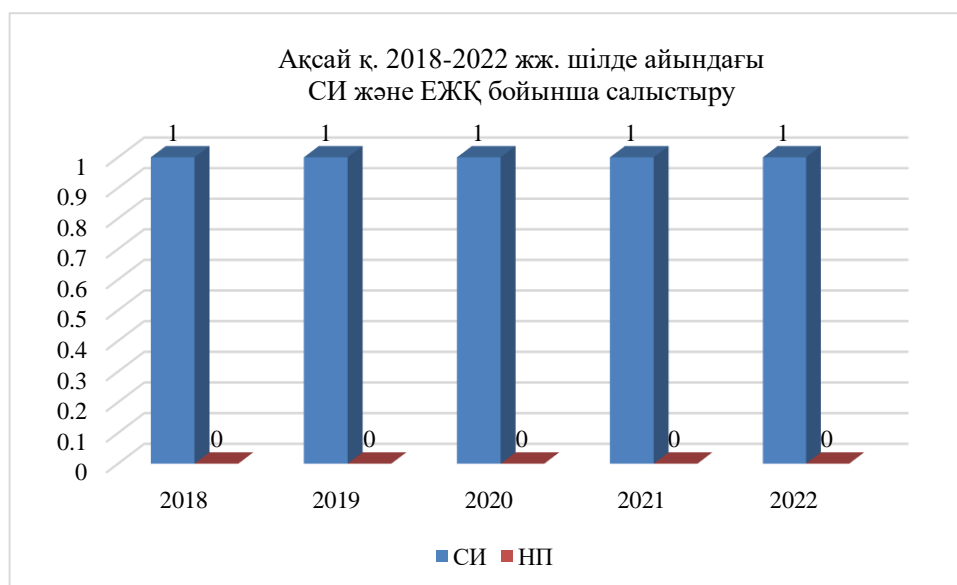
6-кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.} т.асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.а} су еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.асу} еселігі
Ақсай қ.								
Күкірт диоксиді	0,001	0,019	0,002	0,004	0	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,272	0,091	2,764	0,553	0	0	0	0
Азот диоксиді	0,004	0,100	0,031	0,154	0	0	0	0
Азот оксиді	0,003	0,048	0,121	0,303	0	0	0	0
Озон	0,000	0,000	0,000	0,000	0	0	0	0
Күкіртті сутегі	0,000		0,001	0,063	0	0	0	0
Аммиак	0,000	0,000	0,000	0,000	0	0	0	0

Қорытынды:

Соңғы бес жылда атмосфералық ауа ластануының деңгейі шілде келесі жағдайда өзгеріп отырған:

Кестеден көріп отырғанымыздай, шілде айында соңғы бес жылда Ақсай қаласының атмосфералық ауасының ластану деңгейі төмен деп бағаланады

4. Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Батыс Қазақстан облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 9 су объектісінің (Жайық, Шаған, Деркөл, Елек, Шыңғырлау, Қараөзен, Сарыөзен, Көшім су арнасы және Шалқар көлі) 16 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **36** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар, пестицидтар.*

Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		Ластаушылар	өлш. бірл.	концентрация
	2021 ж. шілде	2022 ж. шілде			
Жайық өзені	нормаланбайды (>3 класс)-	4 класс	Қалқыма заттар	мг/дм ³	21.8
Шаған өзені	нормаланбайды (>3 класс)-	2 класс	магний	мг/дм ³	22

Деркөл өзені	нормаланбайды (>3 класс)-	1 класс			
Елек өзені	нормаланбайды (>3 класс)-	3 класс	тұзды аммоний	мг/дм3	0.619
Шыңғырлау өзені	нормаланбайды (>5 класс)-	4 класс	Қалқыма заттар	мг/дм3	23
Сарыөзен өзені	нормаланбайды (>5 класс)-	4 класс	Қалқыма заттар	мг/дм3	22
			Қорғасын	мг/дм3	0.05
Қараөзен өзені	- нормаланбайды (>5 класс)	3 класс	тұзды аммоний	мг/дм3	0.63
Көшім су арнасы	4 класс	4 класс	Қалқыма заттар	мг/дм3	21

*- параметр бұл классқа нормаланбайды

3 кесте

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2021 жылдың шілде айымен салыстырғанда Шаған өзендерінің жер үсті суларының сапасы 3-сыныптан 2-сыныпқа, Деркөл 3-сыныптан 1-сыныпқа, Елек 3-сыныптан 3-сыныпқа, Шыңғырлау, Сарыөзен өзендері 5-сыныптан 4-сыныпқа, Қараөзен өзені 3-сыныптан 2-сыныпқа, Елек 3-сыныптан 3-сыныпқа, Шыңғырлау, Сарыөзен өзендерінің жер үсті суларының сапасы 3-сыныптан 2-сыныпқа, ал Қараөзен өзені 3-сыныптан 2-сыныпқа, 5-сыныптан 3-сыныпқа жоғары; - жақсарды. Жайық өзені бойынша 3-сыныптан 4-сыныпқа көшті. Көшім каналының жер үсті суларының сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Батыс Қазақстан облысының су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар қалқыма заттар, фенолдар, тұзды аммоний, қорғасын болып табылады. Осы көрсеткіштер бойынша сапа нормативтерінің асып кетуі негізінен көптеген халық жағдайында қалалық сарқынды сулардың төгінділеріне тән

2022 жылдың шілде айында Батыс Қазақстан облысының аумағында ЖЛ жағдайы табылған жоқ.

Тұстамалар бөлінісінде су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат 2-қосымшада көрсетілген.

Көл бетіндегі су сапасының нәтижелері туралы ақпарат Шалқар 3-қосымшада көрсетілген.

5. Батыс Қазақстан облысы бойынша 2022 жылғы жазғы кезеңіндегі топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы

Жазғы кезеңде Орал қаласында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері 1,81 – 2,8 мг/кг, мыс - 0,25 - 0,38 мг/кг, хром - 0,06 - 0,11 мг/кг, қорғасын - 0,09 - 0,21 мг/кг, кадмий - 0,11 - 0,19 мг/кг шегінде болды.

Батыс Қазақстан облысында іріктелген топырақ сынамаларында № 11 мектеп аумағында, "Киров" паркі, "Зенит" зауыты шекарасында, Айтиев - Евразия автомагистралында мырыш мөлшері 0,079 - 0,122 ШЖК шегінде болды,

мыс мөлшері 0,083 - 0,127 ШЖК, хром - 0,010 - 0,018 ШЖК, қорғасын 0,003 - 0,007 ШЖК, кадмия 0,22 - 0,38 ШЖК.

Барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

6. БҚО-ның радиациялық гамма-фоны

Жергілікті жердегі гамма-сәулелену деңгейін бақылау күн сайын 2 метеорологиялық станцияда (Орал, Тайпак) жүзеге асырылды.

Облыстың елді мекендері бойынша атмосфераның жерге жақын қабатының радиациялық гамма-фонының орташа мәндері 0,08-0,21 мкЗв/сағ шегінде болды, облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,15 мкЗв/сағ құрады және рұқсат етілген шектерде болды.

7. Атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивті түсулердің тығыздығы.

Батыс Қазақстан облысының аумағында атмосфераның жерге жақын қабатының радиоактивті ластануын бақылау көлденең планшеттермен ауа сынамаларын алу жолымен 2 метеорологиялық станцияда (Орал, Тайпак) жүзеге асырылды. Барлық станцияларда бес тәуліктік сынама алу жүргізілді.

Облыс аумағындағы атмосфераның жер бетіндегі қабатындағы радиоактивті түсулердің орташа тәуліктік тығыздығы 1,5–2,3 Бк/м² шегінде ауытқыды.

Облыс бойынша түсу тығыздығының орташа шамасы 2,0 Бк/м² құрады, бұл шекті жол берілетін деңгейден аспайды.

1-сур. Батыс Қазақстан облысының аумағындағы радиациялық гамма-фон мен радиоактивті түсулердің тығыздығын бақылау метеостансаларының орналасу сызбасы

8. Атмосфералық жауын-шашынның жай-күйі

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 4 метеостанцияда (Орал, Ақсай, Жалпақтал, Каменка) жаңбыр суының сынамаларын іріктеуден тұрды.

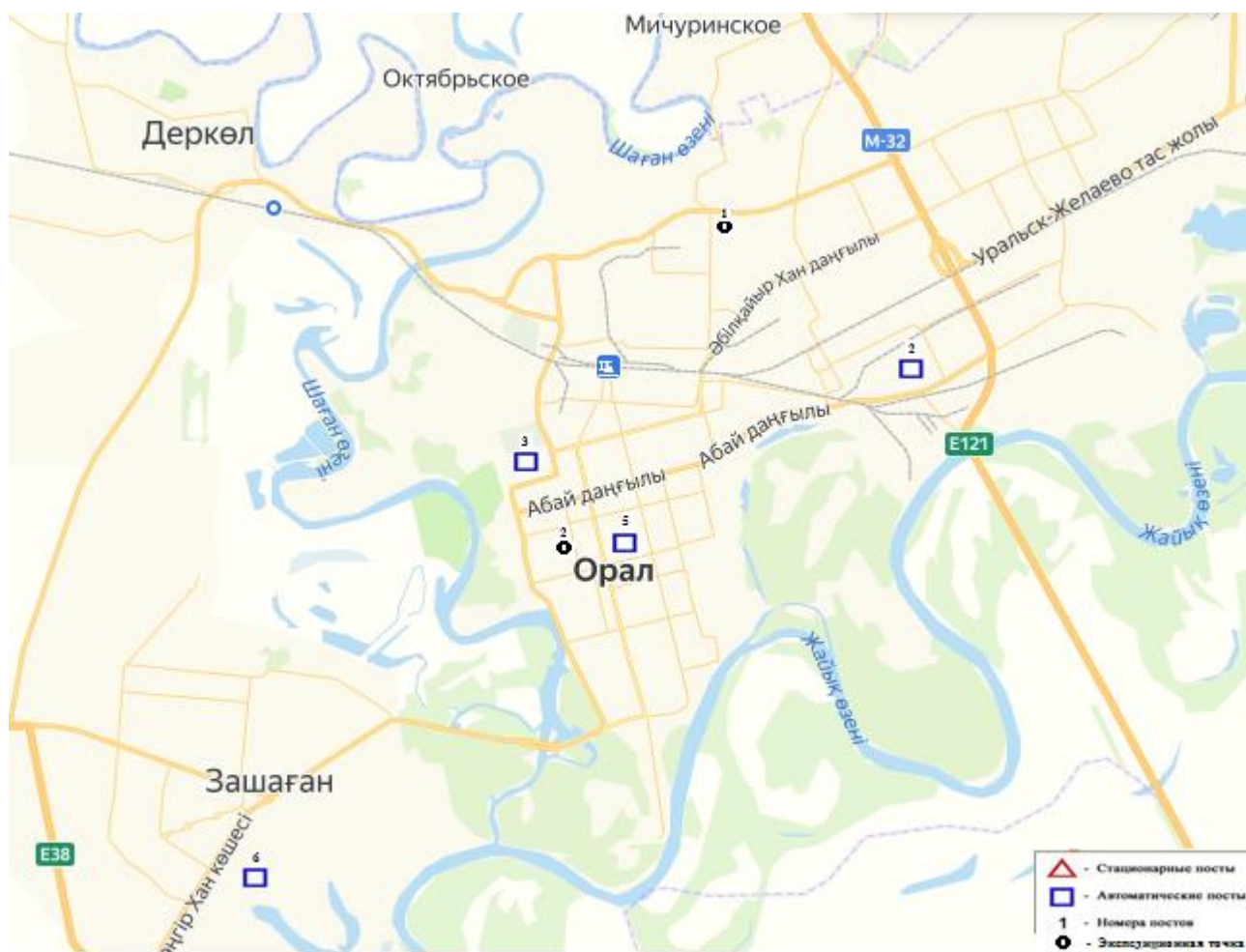
Жауын-шашындағы барлық анықталатын ластаушы заттардың концентрациясы шекті рұқсат етілген концентрациядан аспайды.

Жауын-шашын сынамаларында сульфаттар -22,9%, гидрокарбонаттар – 13,91%, кальций иондары – 9,72%, хлоридтер – 13,76%, натрий иондары – 6,69%, магний иондары – 2,64%, калий иондары – 2,1%, аммоний иондары-1,32% басым болды.

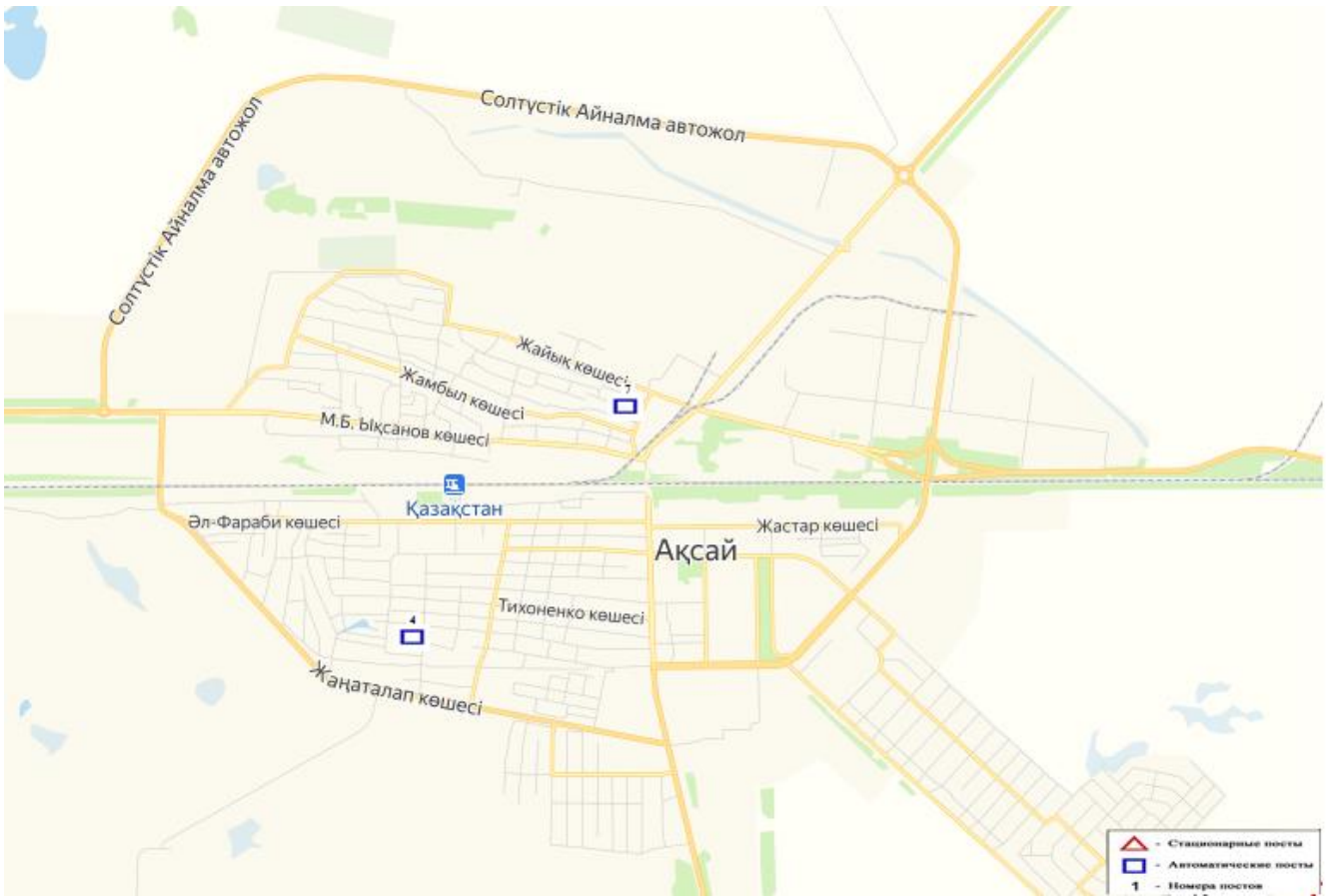
Ең көп жалпы минералдану Жалпақтал МС – да -73,65 мг/л, ең азы – Орал МС-да 43,63 мг/л байқалды.

Атмосфералық жауын-шашынның меншікті электр өткізгіштігі 85,0 мкСм/см (Орал МС) -138,9 мкСм/см (Жалпақтал МС) аралығында болды.

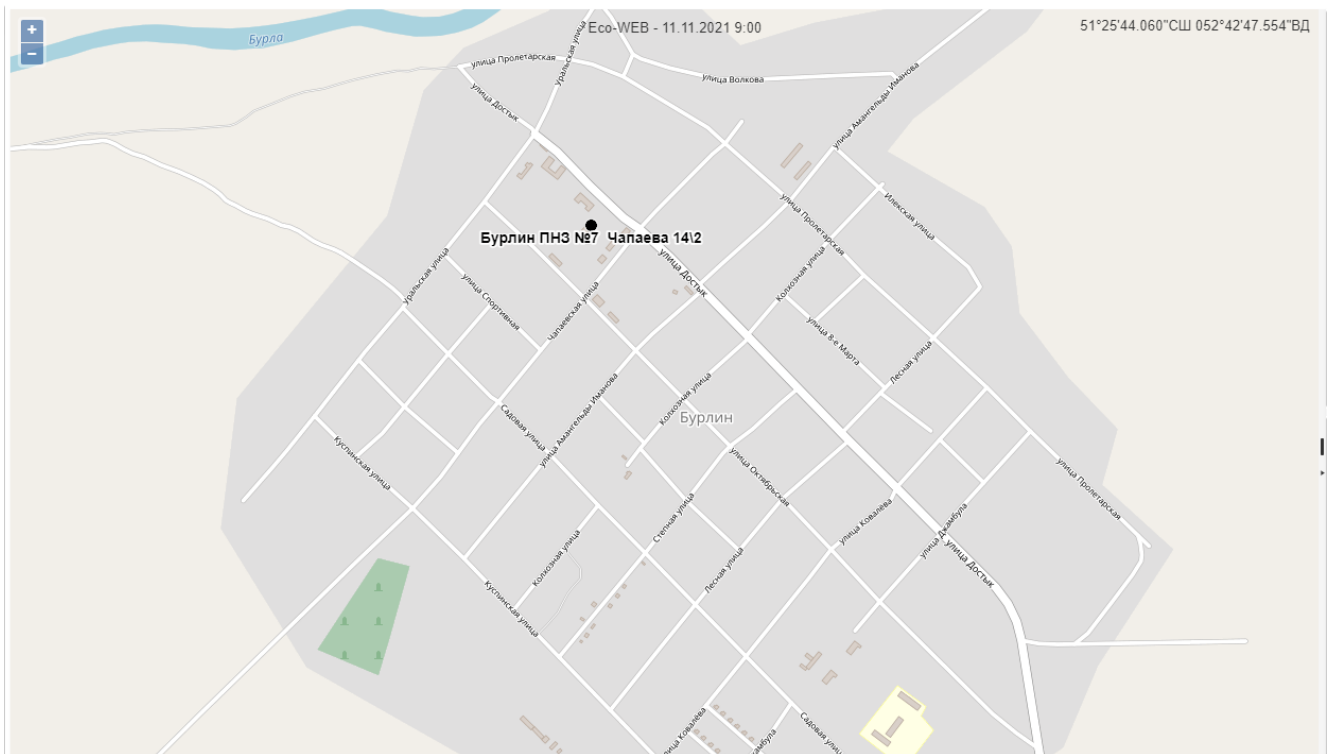
Жауын-шашынның қышқылдығы әлсіз қышқыл ортадан бейтарап ортаға дейін және 6,38 (Ақсай МС) - 7,01 (Орал МС) аралығында болады.

Орал қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

2 сур. – Ақсай қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

3 сур. – Бурлин а. қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Жайық өзені	судың температурасы 15,6-21,2 °С , сутегі көрсеткіші 7,03-7,2, суда ерітілген оттегінің концентрациясы – 9,15-9,85 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,01-2,98 мг/дм ³ , мөлдірлігі-15-20 см.	
тұстама Январцево ауылынан 0,5 км төмен	4 класс	қалқыма заттар – 23 мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Орал қаласынан 0,5 км жоғары	4 класс	қалқыма заттар – 21 мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан аспайды..
тұстама Орал қаласынан 11,2 км төмен,гидробекеті	2 класс	Қорғасын-0,01. Жалпы темір-0,21 мг-дм ³ . Қорғасын мен Жалпы темір нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
тұстама Көшім ауылы	4 класс	қалқыма заттар – 22 мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Тайпақ ауылы	2 класс	Қорғасын-0,01. Қорғасын мен нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Шаған өзені	судың температурасы 17,5-22 ° С , сутек көрсеткіші 7,01-7,18 құрады, суда ерітілген оттегінің концентрациясы 9,85-10,71 мг / л, ОБТ ₅ орташа 22,23-2,89 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі – 18-20 см,иісі-барлық тұстамада 0 балл.	
тұстама Орал қаласынан 0,4 км жоғары, шұңқырдан 1 км жоғары	1 класс	.
тұстама Шаған өзеніннің сағасынан 0,5 км жоғары	2 класс	қалқыма заттар – 22 мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Чувашинский ауылы	4 класс	қалқыма заттар – 23 мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Деркөл өзені	су температурасы 20,2-21°С, сутегі көрсеткіші 7,03-7,08 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,2-11,01 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,98-3,01 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -19-20 см.	
тұстама Селекционный ауылы	1 класс	
тұстама Ростоши ауылы	>3 класс	фосфаттар-0,274 мг/дм ³ . фосфаттар нақты

		концентрациясы фондық кластан аспайды
Елек өзені	су температурасы 23,8°C, сутегі көрсеткіші 7,28 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,15 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,47 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см.	
тұстама Шілік ауылы	3 класс	Аммоний ион-0,619 мг/дм ³ . Аммоний нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Шыңғырлау өзені	су температурасы 22,6 °С, сутегі көрсеткіші 7,24 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,85 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,51 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см.	
тұстама Григорьевка ауылы	4 класс	қалқыма заттар – 23 мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Сарыөзен өзені	су температурасы 20,4°C, сутегі көрсеткіші 7,1 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,4 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,13 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -19 см.	
тұстама Бостандық ауылы	4 класс	қалқыма заттар – 23 мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
		Қорғасын-0,05. Қорғасын нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Қараөзен өзені	су температурасы 22,2°C, сутегі көрсеткіші 7,14 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 11,1 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,81 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -20 см.	
тұстама Жалпақтал ауылы	4 класс	Қалқыма заттар -24 мг/дм ³ . Қалқыма заттар нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Көшім су арнасы	су температурасы 20,2°C, сутегі көрсеткіші 7,11 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы – 11,2 мг/дм ³ , ОБТ ₅ -2,15 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -20 см.	
тұстама Көшім ауылынан ОШ дейін 0,5 км	4 класс	Аммоний ион-0,63 мг/дм ³ . Аммоний нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Шалқар көлі	су температурасы 25,2°C, сутегі көрсеткіші 7,22 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы – 9,79 мг/дм ³ , ОБТ ₅ -2,89 мг/дм ³ , ОХТ – 11,25 мг/дм ³ , қалқыма заттар – 37 мг/дм ³ , минерализация – 5493,488 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -18 см.	

3 - кесте

**Батыс Қазақстан облысының аумағындағы көлдердің
жер үсті сулары сапасының нәтижелері**

	Ингредиенттердің атауы	Өлшем бірлігі	Шілде, 2022 ж
			Шалқар көлі
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°С	25,2
3	Сутегі көрсеткіші		18
4	Еріген оттегі	мг/дм ³	7,22
5	Мөлдірлігі	см	9,79
6	ОБТ5	мг/дм ³	2,89
7	ОХТ	мг/дм ³	11,25
8	Қалқыма заттар	мг/дм ³	37
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм ³	317,2
10	Кермектік	мг/дм ³	20,8
11	Минерализация	мг/дм ³	5493,488
12	Құрғақ қалдық	мг/дм ³	1500
13	Кальций	мг/дм ³	130
14	Натрий	мг/дм ³	29,9
15	Магний	мг/дм ³	171,6
16	Сульфаттар	мг/дм ³	104
17	Калий	мг/дм ³	40,5
18	Хлоридтер	мг/дм ³	4697,1
19	Фосфаттар	мг/дм ³	0,035
20	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,011
21	Нитритті азот	мг/дм ³	0,075
22	Нитратты азот	мг/дм ³	8,22
23	Жалпы темір	мг/дм ³	0,31
24	Тұзды аммоний	мг/дм ³	2,879
25	Қорғасын	мг/дм ³	0,007
26	Мыс	мг/дм ³	0,0004
27	Мырыш	мг/дм ³	0,003
28	АББЗ /СББЗ	мг/дм ³	0,00
29	Фенолдар	мг/дм ³	0,001
30	Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,005

Анықтамалық бөлім

**Елді мекендер ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілетін
шоғырлануы (ШЖШ)**

Қоспалар атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	Максималды бір-реттік	Орташа тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма заттар (бөлшектер)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектер	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектер	0,16	0,035	
Хлорлы сутегі	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкірт сутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді мекендердің атмосфералық ауасына қатысты гигиеналық нормативі» (2015 жылдың 28 ақпанынан СанЕжәнеН №168)

Атмосфералық ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градациялар	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалануы
I	Төменгі	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

52.04.667–2005 ЖҚ, мемлекеттік органдарды, қоғамдықтарды және тұрғындарды ақпараттандыруға арналған атмосфералық ластанудың жай-күйі құжаттары. Жасақтауға, құруға, баяндауға және күтуге қатысты жалпы талаптар

Суды пайдалану санаттары (түрлері) бойынша су пайдалану классының жіктелуі

Суды пайдалану санаты (түрі)	Арнауы/тазалау типі	Суды пайдалану классы				
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс
Балық шаруашылығына арналған суды пайдалану	Ақсерке	+	+	-	-	-
	Тұқы	+	+	-	-	-
Шаруашылық-ауыз суына арналған суды пайдалану	Қарапайым суды дайындау	+	+	-	-	-
	Кәдімгі суды пайдалану	+	+	+	-	-
	Қарқынды суды пайдалану	+	+	+	+	-
Рекреациялық суды пайдалану (мәдени-тұрмыстық)		+	+	+	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-
	Карталарда тұндыру	+	+	+	+	+
Өнеркәсіп:						
Технологиялық мақсаттар, салқындату үрдістері		+	+	+	+	-
Гидроэнергетикалық		+	+	+	+	+
Пайдалы қазбаларды өндіру		+	+	+	+	+
Көліктік		+	+	+	+	+

Су нысандарындағы судың сапасын сұрыптаудың бірыңғай жүйесі (09.11.2016-дан АШМ СРК №151 бұйрығы)

Радиациялық қауіпсіздік нормативі*

Нормаланатын көлемдер	Доза шектері
Тиімді доза	Тұрғындар
	Кез келген кезекті 5 жылда орташа мәні жылына 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв аспайды

*«Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің санитарлық-эпидемиологиялық талаптары»

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ БОЙЫНША «ҚАЗГИДРОМЕТ» РМК

МЕКЕН ЖАЙЫ:

**ОРАЛ ҚАЛАСЫ
ЖӘҢГІРХАН КӨШ. 61/1
ТЕЛ. 8-(7112)-50-20-21**

E MAIL: LAB_ZKO@METEO.KZ

